

ՔՍԱՆԵՐԵՔԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ՄՇԽԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կէս տարվանը 6 ռուբլի, Առանձին համարները 7 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисы. Редакция «Мшакъ».

Կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Տ է Լ Է Ք օ Ն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

Տ է Լ Է Ք օ Ն № 253.

Հ Ի Մ Ն Ա Գ Ի Ր Գ Ի Գ Ո Ր Ա Ր Ծ Ր Ո Ւ Ն Ի

ԲՈՎԱՆԳԻՎՈՒԹԻՒՆ

Մասնագիտական ուսումը կովկասում. Անագինի մասով. Հայոց հարցը և պայծառութիւնը. — ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Թիֆլիսի քաղաքային դռման. Նամակ Զանգեզուրից. Նամակ Երևանից. Նամակ Երասխից. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մակեդոնացիների դատաւարութիւնը. Նամակ Թիֆլիսից. Արտաքին լուրեր. — ՀԵՌԱԳԻՎՈՒԹԻՒՆ. — ԲՈՐՄԱ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. «Բազմալեզու» և կովկասի հայոց լրագրութեան լեզուն:

ՄԱՍՆԱԳԻՎՈՒԹԻՒՆ ՈՒՍՈՒՄԸ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

Մի քանի օր առաջ տեղական լրագրիւնները հաղորդեցին, որ կովկասում հիմնվելի լեռնային ուսումնարանի հարցը, ըստ երևոյթի, շուտով իրագործվելու է, և աւելացնում են, որ այդ գործին հովանաւորում է գլխաւորապէս կովկասի ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձու Եստօֆիլի:

Կովկասի ազգաբնակչութիւնը վաղուց ի վեր ցանկանում էր մեր երկրում մի բարձր ուսումնարան համարարան կամ, եթէ այդ հնարաւոր չը համարվի, գոնէ մի մասնագիտական բարձր ուսումնարան ունենալ: Այդ նպատակով հասարակութիւնը քանի անգամ խնդրելով զինքն էր կաւալարութեանը, բայց, զբժարապէս, որքան համակրանքով էլ վերաբերվում էր այդ վերջինը այսպիսի մի ցանկութեան, ինչպէս երևում է, իրագործումն անյաղձելի դժուարութիւնների էր հանդիպում:

Բայց որովհետեւ լաւ է մի բան, քան թէ ոչինչ, այս պատճառով մենք էլ գոհ պէտք է լինենք զեթ այն կողմից, որ մեր ուսումնարանների թիւը կը մեծանայ մեկով, թէ է այդ նոր ուսումնարանը բարձր ուսումնարան էր պիտի լինի: Եւ, այնուամենայնիւ, կը նպատակ մեր երկրի աւելի կանոնաւոր արդիւնաբերութեանը, պատրաստելով եթէ ոչ բազմաթիւ զարգացում ունեցող մարդիկ, գոնէ այնպիսի

գործիչներ, որոնք գործնականապէս ծանօթ կը լինեն արդիւնաբերութեան մի ճիւղի հետ, որը մի քանի բացառութիւններով, մինչև այժմ բոլորովին իր նշանակութեան համապատասխան մակերեւոյթի վրա կանգնած չէ:

Լեռնային գիտութիւնները Ռուսաստանում սակաւաթիւ ապաստաններ ունեն: Այս գիտութիւնները լիովին, տեսականապէս թէ գործնականապէս, ուսումնասիրել կարելի է միայն Պետերբուրգի Լեռնային Ինստիտուտում (Горный Институтъ), այն ինչ աւելի գործնական, արուեստաւորական տեսակէտը աչքի առաջ ունեն այն մի քանի լեռնային ուսումնարանները (Горный училища), որոնք հիմնվել են բուն լեռնային կեանքի զարգացման կենտրոններում, Ուրալի Եկատերինբուրգ և Կրասնոյեֆրանկի քաղաքներում, Լիսիանսկում (Եկատերինբուրգի նահանգում), Կոմբուրովսկում (Պետրոկովի նահանգում) և, եթէ չենք սխալվում, Սիբիրի մի երկու քաղաքում (Իրկուտսկի Բարնաուլ): Երազրով այդ ուսումնարանները միմեանցիկ փոքր ի շատ տարբերվում են: Մէկի մէջ, ինչպէս Կրասնոյեֆրանկում, ծրարելիք աւելի լայն է և աւելի գիտնական հիմքի վրա դրած, միւսների մէջ ստորին կարգի ուսումնարանների պրոգրամներն է նմանում է միջնակարգ ուսումնարանների նախապատրաստութիւն չէ պահանջում: Ինչ կը լինի կովկասեան ապագայ լեռնային ուսումնարանի պրոգրամը, մեզ դեռ յայտնի չէ. բայց, ինչպիսի և լինի, ուսումնարանը մեր երկրին անտարակոյս օգուտներ կը բերի, մինչև անգամ եթէ նրա մէջ պարաստովին միայն շտեյքներ և գործարանական վարպետներ, որոնք մեր քիչ զարգացած լեռնային գործով պարագլուխները մինչև այժմ ստիպված էին օտար երկրներից բերել տալ, որպէս զի նրանք զեթ գործնականապէս վարժեցնելի տեղացիներին հայերին և թուրքերին, ինչպէս այդ եղել է Սիմեոնների հանքերում և գործարաններում:

Գուցէ—և դա մեր ցանկութիւնն ու

յոյսն է—այս ստորին կարգի նոր ուսումնարանը առաջին քայլ կը լինի կովկասեան լեռնային կեանքի և արդիւնաբերութեան կանոնաւոր զարգացման մէջ, որը իր կողմից անհրաժեշտ կը դարձնի մի բարձր ուսումնարանի հիմնելը:

ԱՆՊՐԵՏԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԱՆԱՋՆԻ ՄԱՍՈՒ

Պետերբուրգի լրագրիւններից մի քանիսը մեզ հարցրում են կովկասի լրագրութիւնը, յատկապէս հայոց մասով մի քանի օրգաններին այն բանում, որ դրանք սովորութիւն ունեն իրանց մտքերը արտայայտել ճուշ ու մուշ ճանապարհներով, գունդի կերպով, անազնիւ, շատ անգամ վերին աստիճանի ստոր միջոցներով և ազեղ ակնարկութիւններով:

Մեզ համար, ի հարկէ, արժէք չունի Պետերբուրգի մի քանի լրագրիւնների այդ մեղադրանքը, որովհետեւ նա բոլորում է անմարդ պիտանութիւններից, և բացի դրանից, նոյն իսկ այն լրագրիւնները, որոնք օլիմպիական բարձրութիւնից այդպիսի մեղադրանքներ են կարգում, հենց իրանք պատկանում են ժամանակակից այն մասնաւոր, որը ապագրական խօսքի հետ վարվում է անազնիւ կերպով, և զիմում է նոյն խաբեբայական, խարդախ, ծուռ ու մուռ միջոցներին, նոյն անբարոյական ձեւերին:

Այդ տեսակէտից՝ մեզ հարցնող ոչինչ նշանակութիւն մեր աչքում չունի, որովհետեւ, կրկնում ենք, իրանք մեղադրողները վարակված են դրական նոյն զգուշի ակնաւորով...

Սակայն այդ երեւոյթը մեզ զբոլում է նորից յիշեցնել յատկապէս հայոց մասով մի քանի օրգաններին, որ, ճշմարիտ, ժամանակ է ձեռք վերցնել այն անազնիւ, ապական կրական խօսքը արատաւորող, խարդախ

միջոցներից, որոնց զիմում են գրչի անարժան ասպետները, իրանց այս և այն, շատ անգամ վերին աստիճանի գծուծ նպատակներին հասնելու համար:

Մեր այդ լրագրիւնները արդէն վաղուց իրանց համար արհեստ են շինել գործածել ամեն տեսակ անազնիւ, խարդախ, խաբեբայական, երկրորդի միջոցներ, իբր թէ որ և է միտք, կարծիք յայտնելու համար: Այդ նոյն ստոր միջոցին են զիմում, երբ ուզում են անուանարկել որ և է անձ, որի դէմ չեն համարձակվում պարզ գրել, որ և է ընկերութիւն, երբ ամաչում են ուղղակի յարձակվել, երբ ուզում են հերքել որ և է կարծիք, բայց որի դէմ ուղղակի գրելու փաստը չունեն, մի խօսքով այն բոլոր դէպքերում, երբ ուղղակի, բացարձակ, յսկանէ յանուանէ գրելու քաջութիւնը կամ ոյժը չունեն, և ամեն տեսակ աչքակալութիւններին են զիմում, մտքերը պղտորելու համար:

Ազնիւ, ապագրական խօսքի պատիւը ճանաչող մասուրը աւելի լաւ պէտք է համարի լուել, չարտայայտել իր կարծիքը, քան թէ զիմել այնպիսի ստոր, խարդախ, խաբեբայական միջոցներին, որոնց առօրեայ կեանքի մէջ զիմում են ոչ թէ ասպետները և հերոսները, այլ գողերը, խաբեբաները և բարոյապէս միանգամայն սնանկ մարդիկ:

ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑ ԵՒ ԴԻՊԼՈՄԱՏԻԱՆ

I Հայերի ցոյցը Կ. Պօլսում

Կ. Պօլսից, Ռուսաց գործակալութեան միջոցով, ստացանք հետևեալ հեռագիրը սեպտեմբերի 19-ից.

«Հայերը ցոյցեր արեցին թիւրքաց թաղում Պօլսիցիան ցրվեց ցոյց անողներին, որի ժամանակ սպանվեցին և վիրաւորվեցին մի քանի մարդիկ: Կարգը վերականգնված է: Կալանաւորեցին շատերին»:

Նեն նրան: Բայց բաւական է փոքր ինչ քննել այս ուղղութիւնը, որ երկայ նրա անբաւարարութիւնը և հիմնովին սխալ լինելը:

Հայերէն արմատներից նոր բարոյութիւններ կազմելը դեռ ներքին միջոց է, թէպէտ նա չէ կարող ամեն դէպքում մեզ օգնել, և որ գլխաւորն է՝ ամենամեծ զգուշութեամբ ու հստակութեամբ պիտի գործածվի՝ որ յարողութիւն ունենայ: Նոր բարոյութիւնը անհրաժեշտաբար պէտք է իր մէջ բովանդակէ նոր գաղափար (որը արտայայտուող համար բարոյութիւն է) նշանակութիւնը, պէտք է կարճ լինի, պէտք է բարեհաշիւն և զիւրաթիւք լինի: Եթէ այս պայմաններից մէկն ու մէկը չունի նոր բարոյութիւնը, նա մեռած կը մնայ, երբէք չի մտնի ընդհանուր գործածութեան մէջ, և եթէ գրականութիւնը յամառութեամբ չարունակէ նրան գործածել՝ այն վնասը միայն կունենայ, որ աւելի կը մեծացնէ վիճը կենդանի լեզուի և գրական լեզուի մէջ, գրական լեզուն գրաբարի կը փոխէ, ժողովրդին անմատչելի, օտարացած լեզուի, որ վաղ թէ ոչ գործածութիւնից զուրս կը գայ տեղի տալով բուն ժողովրդական լեզուին, ինչպէս եղաւ գրաբարի հետ իստող ժողովուրդը երբէք չէ ղեկավարվում ազգաբնակչան կամ լեզուաբանական դիտումներով: Նա իր առողջ գաւառութեամբ՝ լեզուն նկատուում է իբրև մի միջոց իր միտքն արտայայտելու, և բնական է, որ նա անգիտակցաբար ձգտում է զիւրիմին և յարմարին: Որչափ ուզում է թող գրականութիւնը գործածէ նամակատուն, նամակագրոյմ, կրկնակոչիկ, ինքնայնու, ձիւքարչ երկաթուղի և այլն նորանոր բարոյութիւնները.— ժողովուրդը,

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

«ԲԱԶՄԱՎԵՅ» ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԼԵՋՈՒՆ

«Բազմալեզու» ամսագիրը այս տարի յամառապետութեամբ հարուածում է կովկասի հայ լրագրութեան լեզուն, յանդիմանում է մեր լրագրիւնների խմբագրիւններին և աշխատակիցներին, որ առանց հայերէն գիտնալու յանդիմանում են ազգը ուսուցանելու, ծաղրում է մեր օտարախրութիւնը լեզուի նկատմամբ, կազմում է օտար բառերի ցուցակներ՝ զանազան լրագրիւնների այս կամ այն համարից, և ցոյց տալու համար, թէ նրախի տղէտ կամ անիրաւի են մեր հրատարակաւորները հայերէնի մաքրութեան՝ այդ օտար բառերի հանդէպ զարմանալի դիւրութեամբ զնում է հայերէն բառեր, առաջարկում է գործածել եւրոպական բառերի փոխարէն: («Բազմալեզու» 1895, յունվար, յունիս, սեպտեմբեր):

Որ մեր, Արեւելեան հայերի լեզուն, ոչ միայն լրագրութեան, այլ և ընդհանուր գրականութեան մէջ, պակասութիւններ չառ ունի, որ մեր լրագրութիւններն ու հեղինակները բաւականաչափ չեն հետևում իրանց լեզուի կանոնաւորութեան, ճշգրտութեան և մաքրութեան, որ հայերէնի ուսումը հայ հեղինակի համար անհրաժեշտ պայման չէ համարված—արանք զբաղաբար այնպիսի իրողութիւններ են, որոնց չէ կարող

ուրանալ անպատ և բանիբուն դիտողը. և եթէ մենք այսօր մի քանի խօսք ենք ուզում ուղղել «Բազմալեզուին» կամ «Հայուններին»՝ նրա համար չէ, որ պաշտպանենք մեր լեզուի պակասութիւնները, այլ որպէս զի ցոյց տանք յարգելի ամառգրին և յօղուածագրին, որ նրանց առաջարկած դարմանները անօրինակ, անհեթեթ են և ոչ միայն չեն ծառայի յօղուտ լեզուին՝ այլ միայն սպանիչ ազդեցութիւն կունենան, եթէ մենք ինչպէս սասցիւք՝ «Բազմալեզու» խորին կերպով վշտանում է այն բազմաթիւ օտարաբառ բառերից, որոնք մուտ են գործել մեր լրագրութեան մէջ: Յիբաւի, աննեղելի թեթեամտութիւն կը լինէր գործածել օտարաբառ բառ՝ եթէ նրա համար ի շը լեզուն ունենար, ոչ ոք չէր արդարացնի մէկին, եթէ նա, թողնելով հայերէն հաց, ձի, լոյս և այլն բառերը՝ գործածէր օտարաբառ բառեր: Բայց ինչ պէտք է անել այն դէպքում, երբ հարկ է լինում արտայայտել մի նոր գաղափար կամ առարկայ, որ իր համար չը չունի մեր լեզուում այն պարզ պատճառով, որ մինչև այժմ այդ գաղափարը կամ առարկան անծանօթ է եղել մեր լեզուն խօսող ժողովրդին:

Hypnotisme, cidre, ministre, parlement, speaker, telephone, wagon և այլ բազմաթիւ գաղափարներ ու առարկաներ հայը երբէք չէ ստեղծել իր հաղարամեայ կեանքում: Ներկայումս այդ գաղափարները և առարկաները գոյություն են աւել օտար երկրներում և իրանց սեփական անուններ ունեն: Մեր հասարակութեան ուսուցիչ մասը Եւրոպայի ուսումնարաններում, գրականութեան և կեանքի մէջ ծանօթացել և

ըմբռնել է այդ նոր մտքերն և իրերը, և ցանկութիւն ունի նրանց հետ ծանօթացնել և հայ ժողովուրդը, ուզում է ժողովրդին առաջնորդել դէպի մտաւոր առաջադիմութիւն, դէպի կենսական բարեխառութիւն: Արդ, ինչ պէտք է անէ նա՞: Նրա առաջ չորս ճանապարհ կայ.

- 1) Այդ մտքերը և իրերը հայ ժողովրդին չը ծանօթացնել, որովհետեւ հայերէն լեզուն բառեր չունի նրանց արտայայտելու համար:
- 2) Հայերէնում արդէն գոյութիւն ունեցող, նման անիշ բառերը յարմարեցնել այդ նոր մտքերին և իրերին:
- 3) Հայերէն արմատներից նոր բառեր բարդել այդ նոր մտքերը և իրերն արտայայտելու համար:
- 4) Գործածել այդ նոր մտքերն և իրերն արտայայտող բուն օտարաբառ բառը:

Առաջին միջոցը, գուցէ բացի չինացիներից, ոչ ոք չէ գործածում. կարծենք «Բազմալեզուն» էլ չի համարի նրան, որովհետեւ դա բերում է մտաւորական մեռելութիւն և անտեսական անկում:

Երկրորդ և երրորդ միջոցները, մասնաւոր երկրորդը—«Բազմալեզու» և նրա ուղղութեան հետեւողների սիրած ճանապարհներն են, որով իրանք գնում են և մեզ էլ յարգում են գնալ: Զորրորդ միջոցը «Բազմալեզու» բացի ի բաց մերթում է, և ծաղրում ու պախարակում է այդ ճանապարհով գնացողներին:

«Բազմալեզու» քարոզած այս ուղղութիւնը ըստ երեւոյթին խելացի և նպատակաւոր մար է, այնպէս որ շատերը, որոնք լեզուի գաղտնիքներն մէջ խորամուկ չեն եղել՝ զիրաւ կը հաւա-

II. Սոցիալիստական արևմտադարձությունը

Կ. Պոլսից գրում են հետևեալը. «Մի քանի օր մասնակից փոփոխութիւն է նկատուում սուլթանի վերաբերմունքի մէջ դէպի հայոց բարենորոգումները: Կատարել էր կայ, որ վաղ թէ ոչ համաձայնութիւն կը կայանայ, թէպէտ և ճիշդ յայտնի չէ, թէ ինչ ընթացք են ընդունել այն բանակցութիւնները, որ տեղի ունեն լծողներու անմիջապէս թիրաքաց դեպքանութեան և անդիական միմիտորութեան մէջ: Բայց արդէն նշաններըց երևում է, որ հայտնութիւն է կայանալու վիճող կողմերի մէջ, այնպէս որ, երևի, շուտով կը դադարի այն բոլոր աղմուկը, որ յարուցել է հայոց հարցը, և Բ. Գուլը կընդունի բարենորոգութեան գլխավոր պայմանները:»

III. Մի թէ է երկար կը տևի

Կ. Պոլսից «Daily News» լրագրին գրում են, «Հայոց հարցի դրութիւնը մնում է անփոփոխ: Այս օրերս սըր Ֆիլիպ Ալբրի մասնաւոր ունկնդրութիւն ունէր սուլթանի մաս: Թիրաքաց զիտըրմատիական շրջաններում կարծում են, որ հարցը ղեկն և հետո է իր վերջնական լուծումն ստանալուց:»

«Ասում են, որ իշխան Լօբանովին չորհրդակալութիւն յայտնեցին նրա ջանքերի համար՝ մեղմացնել Անգլիայի պահանջները, բայց իշխան Լօբանովի դրան պատասխանեց, թէ պետութիւնները կը շարունակեն միաբան գործել:»

«Թէ ինչ տեղի ունեցաւ ունկնդրութեան փամանակ սըր Ֆիլիպ Ալբրիի և սուլթանի մէջ, — յայտնի չէ:»

IV. Փոփոխություններ

«Daily News» լրագրի Կ. Պոլսի թղթակիցը հետազարում է սեպտեմբերի 4/16-ից՝

«Բ. Գուլը հարգող է դեպքանութիւններին, թէ նա սկզբունքով ընդունում է գրեթէ ամբողջովին, ինչ որ պահանջուում է մայիսի 11-ի ծրագրով, սակայն այդ դիման հետ միասին նա խնդրում է մի քանի փոփոխութիւններ անել: Գետնապահները պատասխանեցին, թէ նրանք չեն կարող ընդունել փոփոխութիւնները և թէ Բ. Գուլը գործողութեան եղանակը միայն անտանելի ձեռքառնելի պատճառ է լինում: Գուլը այդ պատասխանի վրա, դիմեց դեպքանութիւններին միջոցով նրանց կառավարութիւններին առաջարկեց փոփոխութիւնների մասին բանակցելու համար: Մինչև այժմ որ և է նոր քայլ չէ արված ոչ պետութիւնների, ոչ Բ. Գուլը կողմից: Սակայն կարծում են, որ վերջապէս բաւարար կարգադրութեան համար մի հիմք կայ:»

V. Սոցիալիստական արևմտադարձությունը

«Daily Chronicle» լրագիրը հաւատարմութիւն է, որ սուլթանը իշխան Լօբանովի վերջին հետազարը

և ոչ միայն ժողովուրդը, այլ հէնց նոյն իսկ այդ բաները գրականութեան մէջ գործածող գրագետները շարունակում են գործածել «փոյտ, մարկա, կայո, սամավար, կենկա»: Եւ մեղադրելի չեն այս օտարազգի բաները գործածողները, որովհետև սրանք աւելի կարճ, դիւրանալի են և մասնաւոր անպայման ճիշդ, որոշ նշանակութիւն ունեն, որոնցով ամեն մարդ մի և նոյն բանը կը հասկանայ. մինչդեռ առաջինները պայմանական հնչիւններ են միայն, մէկից կամ միւսից յարմարեցրած, որոնք ղեկ չեն կարող բառ համարվել: Զանի որ ընդհանրութիւնները ընդունված չեն: Նոր բարդութիւնները մի ուրիշ վառ կողմ էլ ունեն, այն է որ ամեն գրագետ իրան իրաւունք է համարում իր ճաշակի համաձայն բարդութիւններ կազմել, մէկի կազմածը միւսը չէ ընդունում, մի ուրիշը չէ հասանում արդէն եղած երկու-երեք բարդութեան, մի նորն էլ ինքն է կազմում, և այսպէս՝ մի առարկայ նշանակելու համար լեզուն յանկարծ ունենում է երեք-չորս ինքնակոչ բառեր, որոնցից և ոչ մէկը իսկապէս բառ չէ: Յիշում ենք, սրանից տաս-տասնհինգ տարի առաջ տաճկահայոց գրականութեան մէջ փորձեր էին լինում socialisme գաղափարն արտայայտելու հայերէն նոր բարդութեամբ. մինը գրում էր «ընկեր-հայտական», միւսը «ընկերակարական», երրորդը «հասարակուրդ» և այլն: Այս բարդութիւններից հրը բառ դարձաւ: Կարծենք և ոչ միայն Մեզա-նում էլ «սամավար»-ի համար փորձել են բարդութիւններ կազմել—«խնքայեռ», «խնքեփոց», «հեշտայեռ»: Երեք բարդութիւն կազմելը մի պարզ գործընթաց համար նշանակում է, որ երե-

համարում է իբրև սպառնաց այն բանի, որ Ռուսաստանը չէ ուզում պոչտովանել Անգլիայի պահանջները: Հայկական նշանակութեամբ երազական կոնտրոլ նշանակելու վերաբերմամբ: Սուլթանը այդ պատճառով կարծում է, որ Անգլիան չուտով առանձնացրած կը մնայ իր արեւելեան քաղաքակրթութեան մէջ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԳՈՒՄԱՆ

Երկուշաբթի, սեպտեմբերի 18-ին, ինչպէս արդէն հարգողները, կայացաւ դումայի նիստը, նոր քաղաքագլուխ իշխան Ն. Արզումանովի նախագահութեամբ: Նորընտիր քաղաքագլուխը դիմեց ձայնաւորներին հետևեալ ճառով.

«Բանալով դումայի նիստը, ես իմ քաղաք պարտքս եմ համարում յայտնել ձեզ, մեծապատիւ պարոններ, որ ես անչափ զգացել եմ ձեր ընտրութեանը, որով ես կոչված եմ լինելու Թիֆլիսի քաղաքագլուխ: Խորը զգացված այդ տեսակ մի վստահութեամբ դէպի ինձ, ես, անսահման կերպով նուիրված ինձ թանկագին և հարգաւոր քաղաքի շահերին, նորից ընդունում եմ քաղաքագլուխի ծանր և պատասխանատու պաշտօնը, ի սրտէ յայտնելով անկեղծ չորհրդակալութիւն: Ոչ մի ոչ չը ինչպէս լինի ես կաշխատեմ ձեզ և ուղարկելու հետ միասին գործել յօգուտ Թիֆլիսի բարգաւաճման:»

«Գործելու շատ բան կայ: Քաղաքի բարենորոգութեան վերաբերմամբ հերթի վրա շատ խնդիրներ կան և սպասում են իրանց անկեղծ ձգելու լուծման, ինչպէս են՝ օրինակելի սպանդանոցը, ջրանցքի կանոնաւորելը, կանաչիկացիան, փողոցների սալաշատակելը, լուսաւորութիւնը, երկէ ոչ էլեկտրական, գոնէ գաղի ձիաքարչի գնելը:»

«Բայց մեզ վրա պարտք է դրած հողալ ոչ միայն քաղաքի նիւթական պէտքերը, այլ և մըր տաւոր ու բարոյական կարիքները. օրինակ, խրնամի աղբատններին, բարձրել ախտաւորների դրութիւնը, բանալ է Ժամագին բնակարաններ բանուր դասակարգի համար, տարածել ժողովրդի մէջ աւելի լայն ճաւաղով կրթութիւն: Բանալով տարրական դպրոցներ, զբաղաւորներ և ընթացիկ դասարաններ իմ յիշած խնդիրները իրագործելու, մասնաւոր սպանդանոցի, կանաչիկացիանի և դրա հետ միասին ջրանցքի խնդիրը իրագործելու համար, մենք ստիպված կը լինենք նորից դիմել փոխառութեան:»

«Ահա այս յոյսերով և բարի ցանկութիւններով ես ստանձնում եմ իմ պաշտօնս՝ հաւատա-

բեց ոչ մէկին էլ բանի պէտք չէ և ոչ մէկը բառս չէ:»

«Բաղմակալի» սիրած և փայտալի երկրորդ միջոցը, այսինքն հին բառերը նոր նշանակութեամբ գործածելը, սխալ ուղղութիւն է, որի հետևանքները լեզուի և լեզուն խօսող ժողովրդի համար մասաւոր միայն կարող են լինել: Բառը որ և է լեզուի մէջ գոյութիւն է ստանում միայն այն փամանակ, երբ մի նոր գաղափար կամ առարկայ երևան է գալիս, և հարկ է լինում նրան մի անուն տալ, որով կարելի լինի այդ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ փակագծի մէջ նկատենք, որ մի բառի փոխանակ երեք թարգմանական կան: Երբ մի նոր ինքն իր սեփական նշանակութիւնը Սրբ, եթէ մեզ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երևակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառերը և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ:

ՆԱՄԱԿ ԾԱՄԱԽՈՒՅՑ

Անպտեմբերի 5-ին

Վերջին օրերս, գլխավորապես կանանց մէջ, ընդհանուր խտանկոթեան առարկայ է դարձել հետեւեալը:—Արանից երկու ամիս առաջ Բագուից մի շրջայ կին գալիս է Շամախի և մի քանի թաշկինակներ ձեռքին «բալա» ձեռնապով, սկսում է ընտանիքներում առևտուր անել, մի և նոյն ժամանակ և կանանցից վերցնում է, վաճառելու և փողերն իրանց վերադարձնելու պատրուակով, թանկագին հագուստներ, սակեղէն և արծաթեղէն զարդեր ու իրեղէններ, և բաւական թուով տեղական գործված մետաքսային թուեր:

Եւ երբ այդպիսով ձարպիկ կինը, ինչպէս ասում են, իր բերքը բերում է, ամառից յայտնում է թէ՛ ինքը գնում է Մաղրասա գիւղը, երեք օրից յետոյ վերադառնալու է: Նշանակած ժամանակն անցնելուց յետոյ, ամառէրը մարդ է ուղարկում յիշեալ գիւղը, կնոջը որոնելու, սակայն իզուր: «Տնօրէ կինը» արդէն անյայտացել էր: Երբ լուր տարածվեց քաղաքում թէ՛ «Տնօրէ կինը փախել է», ամեն կողմից սկսվեց կանանց արշաւանքը դէպի առաջակ կնոջ կացարանը: Տեսաբար էր տեսնել թէ ինչպիսի արժուակ էին բարձրացրել, մանաւանդ թուրք կանաքը: Մինչ ասում էր՝ «Իմ արխաւոյն է տարել», միւսը, «Իմ ակնաջի օղբը», ավարանջանները, քամարը, բուստերը, մարգարիտները, ձաշի և թէ՛յի գգալները, մատանիները» և այլն և այլն: Աւելի աչքի էր ընկնում մի նայի կին, որին և սյուն թուր էր վերցրել՝ աջնպէս որ իրեղէնների գինը մօտ 2,000 ռուբլու է համարու: Տեղական կառավարութիւնը հեռագրել է մի քանի տեղեր՝ յիշեալ կնոջ հետքերը որոնելու:

Ի դեպ է ասել, որ շրջայ կինը մեզ յիշեցնում է իւրայեւացոց ելքը Եգիպտոսից, երբ երբայեցի կանաք իրանց հարեան եգիպտացի կանանց հագուստներն ու զարդեր խնդրեցին երեք օր ժամանակով և այլ նա չէր վերադարձան:

Երկրագործութեան զեպարտամենտի զիրենկ-տօր կօտիչելը առաջիկայ հոկտեմբեր ամսին մտադիր է այցելել Անդրեկովկաս մի քանի ընթացիկ գիւղատնտեսական խնդիրներ տեղաւորող ուսումնասիրելու:

Չինուորական մինիստրը, ինչպէս լսում ենք, մնալու է Ռիֆլիտում մինչև այս ամիս վերջը: Երկուշաբթի, սեպտեմբերի 18-ին, մինիստրը այցելեց կաղէտների զինուորական զարդը, և զո՛ւ մնալով զարդի բարեկարգ դրութիւնից, հրամայեց մէկ օր արձակուրդ տալ աշակերտներին:

Որպէս զի մեր երկրի արդիւնաբերողները դուրսի շինարարութեան մասնակցելու գալ տարվայ Նիժնի-Նովոգորոդի համառու սակաւ ցուցած հանգէսին, որոյված է մի առանձին մասնաժողով հաստատել կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան հսկողութեան ներքոյ: Այդ մասնաժողովը նպատակ պէտք է ունենայ գրաւել մեր արդիւնաբերողներին մեծ թուով և աշխատել Նիժնի-Նովոգորոդում ունենալ գործակալ, որ իրագործի մասնաժողովի դիտարութիւնները և որոշումները:

Երեքշաբթի, ամսին 19-ին, կայացաւ կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան խորհրդի նիստը, ներկայութեամբ բաղձաթիւն անդամներ: Խորհուրդը որոշեց առաջիկայ հոկտեմբերին հանդիսարան նիստ գումարել, և այդ նիստում կարգաւ անցեալ տարվայ գործունէութեան հաշիւը և ընտրել վարչութեան անդամներ:

Մեզ ուղարկված է, տպելու համար, հետեւեալը. «Կիրակի, սեպտեմբերի 17-ին, Էջմիածնեցոց եկեղեցում ծխական ժողով էր հրաւիրված՝ հանդուրդեալ Ղազարեան քահանայի փոխարէն՝ նոր քահանայ ընտրելու համար: Հաւաքվել էին միայն քանի ծխականներ. այդ պատճառով էլ ընտրութիւնը չէր կայացաւ: Այդ մասին արձանագրութիւն կայացնելուց առաջ, ծխականների պահանջամբ, հանդէս բերվեց հրաժարութեամբ, որից երևաց որ բաւականաչափ ստորագրութիւններ տիրացուի ձեռքի արդիւնքն են: Ծխականներից շատերի չէր ներկայանալու պատճառներով մինչև էլ այն էր, որ նրանք լսել էին, ինչպէս և այդ ստուգվեց նոյն օրը, թէ կօնսիստօրիան, ինչպէս և անցեալ անգամ, առաջարկում է ոչ թէ մի քանի հանայացու ընտրել, այլ երեք կամ երկու թե կնաժողով, որոնցից մինին պիտի կօնսիստօրիան իբրև քահանայացու ներկայացնէ, մի առաջարկութիւն, որ անցեալ ժողովում բուն կերպով մեր շայնը բարդակիրթ աշխարհի հետ յիվեցան և այդ զարգաւարն ընթացիկն ենտե եղան հայերէն մի բառ յարմարեցնելու նրան: Ումանք գործածեցին ուստի կան (Ա. Գալիպեան, Հայ-Ֆրանսերէն բառարան, ուստի կան բառով), ումանք և պատճառն է այն (թիւրքաշայեքը) ումանք նա աշխարհ, նախ արար պէտ, հաղարար պէտ, որոնք բոլորն էլ անկարող են նշանակել մինիստր, և իրանց շատութեամբ միայն այս են ապացուցանում, որ նրանցից ոչ մինը չէ գոհացնում գրագէտներին: Իսկ ժողովուրդը վաղուց վճռել է խնդիրը իր առողջ, պարզ դատողութեամբ: Նա ասում է մինիստր: Վերցնենք մի ուրիշ օրինակ, մի անկարող բառ. անգլիերէն յարգական կոչումը միստեր՝ «Բազմավէպը» առաջարկում է թարգմանել «տէր» բառով: Գարծեալ փակագծի մէջ նկատենք, որ նախ տէր բառին անգլիերէնում համապատասխանում է lord բառը և ոչ mister: Երկրորդ՝ տէր բառը հայերէնում ուրիշ նշանակութիւններ ունի, որոնք չունի mister-ը անգլիերէնում: Երրորդ՝ որ տէր բառը հայերէնում իբրև յարգական տիտղոս ամենուրեք գործ է անվում միայն հոգևորականի համար, իսկ աշխարհականի համար շատ քիչ տեղեր, այն էլ արուեստական կերպով, այն ինչ անգլիերէն mister հոգևորականի համար չէ գործածվում: Չորրորդ՝ «Բազմավէպը» նոյն տէր բառն առաջարկում է և մօնախիտօր տիտղոսի փոխանակ, որ միայն եպիսկոպոսներին է արվում անգլիերէն, այնպէս որ «Տէր» Յակոբ բառը, եթէ «Բազմավէպին» հետեւենք, միաժամանակ կը

զովում բուն կերպով մերժվեց ծխականների կողմից:»

Երեքշաբթի, սեպտեմբերի 19-ին, Ռիֆլիտի դատատանական պալատի քրէական բաժնում ընդունվում էր մանկաբարձուհի Սիմպլիցիայի գործը, որը մեղադրվում էր նրանում, թէ նա, կամենալով օչնայցնել պտուղը մի օրիորդի մօտ, մահ էր պատճառել նրան: Ռիֆլիտի նահանգական դատարանը արդարացրեց մանկաբարձուհի Սիմպլիցիային, բայց պրօկուրօրը դժգոհ մնալով այդ վճիռից, բողոք ներկայացրեց դատատանական պալատին: Գործը ընդունվել էր դատարան: Սիմպլիցիային պաշտպանում էր երրուեակ հաստատարատար Սպօլչինին: Վճիռը կետագրված է:

Երկրագործութեան մինիստրութիւնը հասանութիւն է ստել քանակ ստորին գիւղատնտեսական զարդը Գերնօմօրեան չրքանի հուսպտե անանի մօտ, վերամիջնօվկոէ գիւղում: Գարդի շինութեան ծախքը հաշված է 40 հազար ռուբլի:

ԳԱՆՁԱԿԻՑ «Новое Обозрение» լրագրին հեռագրում են սեպտեմբերի 19-ից. «Կովկասեան զինուորական դատարանի ժամանակաւոր բաժանմունքը, ընկնելով պատերազմական ժամանակի օրէնքներով Նիժնուեպոլի նահանգի բնակիչներին, այն է Գալլալ-Մալկուր Աբա-օղլին, Աղա-Զարաբէկ Զէնալի-բէկ-օղլին, Սամէր-Հուսէյն Ալե-օղլին, Ֆարալի Մամէր-օղլին և խորայն Բեր-բալայ-Մամէր-օղլին գործը, որոնք մեղադրվում են առաջակութեան մէջ, դատարարացեց բողոք հինգ հոգուն էլ մահվան պատժի, կախարանի միջոցով:»

ՍԱՐԿԱՄԻՇԻՑ հայոց դպրոցի հոգաբարձութիւնը խնդրում է մեզ տպել հետեւեալը. «Թող սուէք հրապարակով յայտնել մեր խորին նորհակալութիւնը եղբայրներ Ղարիբեաններին, որոնք ի յիշատակ իրանց հանգուցեալ եղբօր, փոխանակ «Տօգու հաց» տալու, 50 ռուբլի նուիրեցին Սարկամիշի աղբարիկ ուսումնարանին:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ՄԱԿԵԹՈՒՅԻՆԵՐԻ ԳԱՒԱԿՈՒԹԻՆԵՐԸ

Կ. Պօլսից «Times» լրագրին գրում են, որ Ռիֆլեաց կառավարութիւնը մեծացնում է իր զօրքերի թիւը Մակեթօնիայում: Անցեալ տարի Ռիֆլեաց զինուորների թիւը Մակեթօնիայում 45,000 էր, իսկ այս տարի 76,000 է, որոնցից 22,000 զինուորներ այն զօրաբաժնի համար են, որի բանակատեղին Մօնաստիրի մէջն է:

Նշանակէր՝ պարոն Յակոբ, Տէր Յակոբ, գերապատիւ տէր Յակոբ: Հայերէն լեզուն իբրև յարգական տիտղոսներ գործ է անում պարոն, աղա, տէր բառերը, բայց սրբալի տարբերութիւն կայ սրանց մէջ: Պարոն բառը գործ ենք անում երբ գիմում ենք մեզ ոչ-մտերի մարդու, առանց նրա զիրքը, աստիճանը, հարստութիւնն և նկատ ասնելու: Աղա գործ ենք անում երբ կամենում ենք արտայայտել, որ ազան որոշ դիրքի և կարողութեան տէր է, հին սերնդին է պատկանում և հին աշխարհահայեացք ունի: Տէրը (աշխարհականների վերաբերութեամբ) գործ ենք անում ամենապաշտօնական տեղերում կամ գործածելու օրինակ ատենաներում, հրապարակական նիստերում, իբր իրաւաբանական բառ, որ ոչ մի կերպով չէ ցոյց տալիս, թէ մենք ինչ յարաբերութիւն ունենք «Տէրի» հետ: Եթէ մի լեզուի մէջ գործածական երեք յարգական կոչումներն այսքան տարբեր նշանակութիւն ունեն որպիսի տարբեր կը լինի մի օտարազգու անգլիացու յարգական կոչումը մեր տէրից կամ պարոնից կամ աղայից: Այս բառերը տալիս են արդեօք այն նուրբ նշանակութիւնը ինչ որ տալիս է mister-ը: Եթէ այս երեք բառից ընտրենք պարոն բառը, իբրև ամենամտերից mister-ին մենք կունենանք հետեւեալ համեմատութիւնը.

պարոն — հայ mister — անգլիացի
Այսինքն պարոնը այնքան կարող է արտայայտել միտանք բառը որպէս հայ կարող է անգլիացի դառնալ բողաբարկութեամբ, սովորութիւններով և վարք ու բարքով:
Տեղի անձկութիւնը մեզ միջոց չէ տալիս աւել

Պալատում և Բ. Գրան մէջ զգուշութեան արտակարգ միջոցներ են ձեռք առնված: Լուրեր են պտտում, որ դատարանին է բացված մակեթօնացիների մէջ, որի նպատակն է օրը թըրքները կղզի-կիտակ և Բ. Գուռը դիտարկող օչնութեամբ:

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՎԻՒՅԻՑ

Կ. Պօլսից, սեպտեմբերի 10-ին
Հայկական խնդրի ներկայ տարտամ վիճակում ամենակարևոր լուրն այն է, որ երեք ղեսպաններն յայտնել են իրանց հայեացքը իրերի վախճանի մասին: Այդ յայտնութիւններն ինձ հազարաւոր են կատարելապէս վտանգել տղբերից: Ընտանիքի ղեսպանը յայտարարել է, որ հայկական խնդրի համար պետութիւնները որոշած են ճնշողական միջոցների չը դիմել, բայց պիտի աշխատեն ամենայն խաղաղական ճանապարհներով, որչափ հնարաւոր է, ապահովութիւն ձեռք բերել ասիական վեց ծանօթ վիշակներին քրիստոնէայ ընկալիչների համար և թէ հայերը ղրանից աւելի բան պէտք չէ սպասեն:—Կարևոր է ֆրանսական ղեսպան կամբօնի յայտարարութիւնը: Բամպպետական ֆրանսայի լիազօր ներկայացուցիչը ասել է՝ հայերը երազել անգամ պէտք չէ են, որ նրանց ինքնաավարութիւն կը տրվի և թէ առհասարակ այս խնդրի համար պետութիւնները միմեանց հետ համբերալի են՝ պատերազմ չը բանալու թիւրքի այլ դէմ: Ինչ որ հարկաւոր է՝ Հաստատան տեղական քրիստոնէայ ժողովրդեան կեանքի, ինչքի և պատուի ապահովութեան համար, ասել է կամբօն, երեք տէրութիւնները միասին ջանքով պիտի աշխատեն այդ ապահովութիւնը ձեռք բերելու:

Իսկ անգլիական ղեսպանը՝ իր և իր տէրութեան բովանդակ համակրութիւնը կրկին անգամ յայտնելով հանդերձ, նոյնպէս չէ կարողացած որոշակի հաստատել թէ՛ եթէ սուվթանը մասամբ կամ ամբողջովին մերժէ մայիս 11-ի ծրագիրը, Անգլիան զէնքի զօրութիւն պիտի գործածէ Ռիֆլեայի դէմ: Բայց, ասել է, պ. Գեօրգի, քանի որ ամբողջ անգլիական աղբը կանգնած է մեր կառավարութեան թիկունքը, Անգլիա ետ չի քաշվի այս գործից մինչև որ ապահովութիւն չի ստանայ թէ երեք տէրութիւնների առաջարկած բէօրմիս երբ կը գործադրվին և մինչև հիմա երեքող և կրկնող հարստահարութիւնները դարձեալ երևան գալուն դէմ հաստատուն արգելքներ չը դրվին:

Ա.

Եթէ մենք նախարար բառի բուն նշանակութիւնը գիտենք, և նրան, արուեստական կերպով, գործածելու լինենք այժմ մինիստր բառի նշանակութեամբ՝ մի թշուառ դրութեան մէջ կը լինենք, որովհետև ամեն անգամ նախարար բառը գործածելիս կամ կարգալիս ստիպված կը լինենք մի յաւելուածոյ կողմնակի բացատրութիւն էլ տալ նրան մեր մտքում—նախարարները ժողովվեցան թագաւորի մօտ» («այսինքն» հին նախարարները, պէտք է աւելացնենք մեր մտքում), շնախարարները ժողովվեցան խորհուրդի» («այսինքն» մինիստր-նախարարները), կամ այլապէս ասելով՝ այդ բառի առաջ ամեն անգամ տէք է զինքը մի բացատրիչ բառ—հին կամ նոր, այնպէս՝ ինչպէս երթաշտական գրուածքներում ամեն սողի սկզբում բանալիներ են գործածվում: Իսկ եթէ նախարար բառի բուն նշանակութիւնը չը գիտենք, և նրան գործածելու լինենք մինիստրի նշանակութեամբ՝ յիշուի կընտեղանանք, նախարար ասելով կը հասկանանք մինիստրը, բայց այս դէպքում կը դժուարանանք պատմական նախարարը ճանաչել, և նրան կը չիտենք այժմեան մինիստրի հետ, թէ այն և թէ այս դէպքում նախարար բառին մինիստրի նշանակութիւն տալը միայն յիստորիկան և մաթի ու գաղափարների խառնամանակութեան տեղիք կը տայ:

Մինիստրի գաղափարն ու պաշտօնը գոյութիւն է աւել մարդկութեան մէջ բողաբակըրթութեան մի յայտնի աստիճանում, որին հայը երբէք չէ հասել իր երկարամեայ պատմական կեանքում, ուրեմն և երբէք չէ ունեցել մի բառ, որ համանշանակ լինէր եւրօպացիների մինիստրին:

Այս պատճառով երբ հայերը բողաբակիրթ աշխարհի հետ յիվեցան և այդ զարգաւարն ընթացիկն ենտե եղան հայերէն մի բառ յարմարեցնելու նրան: Ումանք գործածեցին ուստի կան (Ա. Գալիպեան, Հայ-Ֆրանսերէն բառարան, ուստի կան բառով), ումանք և պատճառն է այն (թիւրքաշայեքը) ումանք նա աշխարհ, նախ արար պէտ, հաղարար պէտ, որոնք բոլորն էլ անկարող են նշանակել մինիստր, և իրանց շատութեամբ միայն այս են ապացուցանում, որ նրանցից ոչ մինը չէ գոհացնում գրագէտներին: Իսկ ժողովուրդը վաղուց վճռել է խնդիրը իր առողջ, պարզ դատողութեամբ: Նա ասում է մինիստր: Վերցնենք մի ուրիշ օրինակ, մի անկարող բառ. անգլիերէն յարգական կոչումը միստեր՝ «Բազմավէպը» առաջարկում է թարգմանել «տէր» բառով: Գարծեալ փակագծի մէջ նկատենք, որ նախ տէր բառին անգլիերէնում համապատասխանում է lord բառը և ոչ mister: Երկրորդ՝ տէր բառը հայերէնում ուրիշ նշանակութիւններ ունի, որոնք չունի mister-ը անգլիերէնում: Երրորդ՝ որ տէր բառը հայերէնում իբրև յարգական տիտղոս ամենուրեք գործ է անվում միայն հոգևորականի համար, իսկ աշխարհականի համար շատ քիչ տեղեր, այն էլ արուեստական կերպով, այն ինչ անգլիերէն mister հոգևորականի համար չէ գործածվում: Չորրորդ՝ «Բազմավէպը» նոյն տէր բառն առաջարկում է և մօնախիտօր տիտղոսի փոխանակ, որ միայն եպիսկոպոսներին է արվում անգլիերէն, այնպէս որ «Տէր» Յակոբ բառը, եթէ «Բազմավէպին» հետեւենք, միաժամանակ կը

մի մանրամասն կանգ առնելու այս խնդրի վրա և աւելի շատ օրինակներ քննելու: Բայց կարծեմ «Մակեթ» ընթիւնքողները բաւականութեամբ կը կարգան մի քանի բառեր, որոնց «Բազմավէպը» առաջարկում է գործածել փոխանակ մեզանում գործածական դարձած օտարազգի բառերի:

Գիմնագետ—վարժարան, կրթարան.
Պարլամենտ—երեսփոխանաց ժողով.
Մայօր—գորապետ, հրամանատար զօրաց.
Ռեպլիտուար—ցուցակ.
Պրօկուրօր—գործակալ, փոխանորդ.
Ալբում—տետր, յիշատակարան.
Կօնտրօլ—ընթուկութիւն.
Կրէդիտ—փող.
Ժանդարմերիա—բողաբապահ զինուորներ.
Պրինցիպ—սկիզբն.
Մարդիկ—մարզպան, կուսակալ (չքանուն).
Տրակտիր—ձաշարան.
Անգլօ-իտալական—անգլիստալ... և այլն:
Իբրև զուտարձակ կարգալով այս տողերը: Բայց եթէ մի օրպէ կամենան լուրջ կերպով դիտել խնդիրը՝ պէտք է ապշան, թէ ինչ սովակի խառնաչփոթութիւն է տիրում այդ բառերն առաջարկող ուղեղում, ինչպէս նա չը գիտէ տարրական գաղափարները միմեանցից որոշել, և պէտք է վշտանան, որ մի լուրջ ամառգիր հնարաւոր է համարում առաջարկել ազգին մի տհաս մտքի այս արտագրութիւնները, մի տհաս մտքի, որ մինչև իսկ չը գիտէ զանազան կերպով դու գնացքը չօգնկատից:

(Կը շարունակվի)

ԱՐՏԱԲԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անպատեհի կայրի բաղադրիչ հարցերում են, սեպտեմբերի 7/19-ից. «Մի պաշտոնավոր թիւրք...

ՄՇԱԿԻ ՀՆՈՒԱԳԻՐՆԵՐ

ԻՌՈՒՍԱՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊԱՐԻՉ, 18 սեպտեմբերի: Մեծ իշխան կոնստանտին կոնստանտինովիչ նախաձեռնեց կոնստանտին...

Հանրապետության նախագահը և մինիստրները ներկայ էին կարմիր արձանի բացմանը Փետեմբերում:

Պատեհորի մարմինը կը թաղվի պետության հայրի: Պատեհորի ազգականները ցաւակցական հեռագիրներ ստացան աշխարհիս բոլոր ծայրերից:

Բիւզնդային յանձնաժողովը կը ճանաչէ զինւորական մինիստրություն նախաձեռնելը 6 միլիոն ֆրանկի չափով:

ՊԱՐԻՉ, 18 սեպտեմբերի: Պատեհորի մարմինը, նրա ազգականների ցանկով ճամբար, կը թաղվի Պատեհորին նախաձեռնում: Թաղումը տեղի կունենայ չորեքշաբթի կամ հինգշաբթի:

ՊԵԿԻՆ, 18 սեպտեմբերի: Անգլիան ուղարկած տուճ ուղարկեց Չինաստանին Շաչուէնգում գործած բարբարոսութիւնների առիթով: Ուղարկատուի մէջ յայտնված է պահանջ, որպէս զի երկու շաբաթվայ ընթացքում պաշտոնակիր լինի փոխարքան: Հակառակ դէպքում անգլիական նաւատորմը կը սկսի գործել:

Լի-Պոնց-Չանց կոմիսար է նշանակված՝ Եւպոնիայի հետ առևտրական դաշնագիր կապելու մասին քննակցելու համար:

ԵՍՊՈՒՄՍ, 18 սեպտեմբերի: Եսպոնական մինիստր-նախագահի կենտրոնը դէմ փորձ անելու մասին հարցրում են, որ դաւադիրները կամենում էին սպանել նրան երեքշաբթի գիշերը, բայց բռնված նամակները չնորձով աջողվեց կայանաւորել շարագործներին:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 19 սեպտեմբերի: «Սրատ. ԵՖտ.» լրագիրը հարցրում է, որ սեպտեմբերի 18-ին կատարվեց Մանասէինի թաղման կարգը: Թաղման հանդէսին ներկայ էին Թաղաւոր կայսրը և Մեծ իշխան Վլադիմիր Ալեքսանդրովիչ:

Սեպտեմբերի 18-ին Ֆարսի Սելոի Ալեքսանդրովեան պալատում Թաղաւոր կայսրը ընդունեց գերմանական կայսրի ֆիլդ-մարշալներ Կոնստանտին Մարտինովիչը, որը յանձնեց Նորին Մեծութեանը Վիլհելմ կայսրի նամակը և ընձանները:

ՊԱՐԻՉ, 19 սեպտեմբերի: Լոբանով-Ռոստովկի սեպտեմբերի 18-ին (30) այցելեց ֆրանսիական արտաքին գործերի մինիստրին: Այս շաբաթ իշխանը կը ձաշի հանրապետության նախագահի մօտ Ֆոնտենըրըտում և կը նախաձայնի Պարիզում Հանստի, Բիթի և զիպոստաթական արխիմաների յանձնաժողովի անդամներին մօտ:

ՊԱՐԻՉ, 19 սեպտեմբերի: Պատեհորը վաղուց տանջվում էր ուրբէի հրանդրութիւնից: Օղի խտա փոփոխութիւնները ինստիտուտի շինութեան մէջ արագացրին նրա մահը: Մարմինը ժամանակաւորապէս կը թաղվի Մոնարքի գերեզմանոցում, ապա կը փոխարկվի ինստիտուտում կառուցված դամբարանը:

ԲՈՒՍՈՒՊԵՏ, 19 սեպտեմբերի: Բէկէ-Գիւլում, տօնավաճառի ժամանակ, ընդհարում տեղի ունեցավ 1500 զիւղաղիներից բաղկացած ամբոխի և պոլիցիայի մէջ: Սպանված է 1, վիրատուված են 18 հոգի:

ՊԵԿԻՆ, 19 սեպտեմբերի: Հրատարակված է բողոքի մասին հրովարտակի շաշուէնեան փոխարքային պաշտօնից արձակելու մասին, որովհետեւ նա միջոցներ ձեռք չառաւ մինիստրների պաշտպանութեան համար: Խիստ յանդիմանութիւն է արված նրա ստորագրելու պաշտօնեաններին:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ ԲՈՐՍԱ

Սեպտեմբերի 19-ին

Table with 2 columns: Item and Price. Includes items like Ընդունի վրա 10 ֆունտ արծե, Բերրի վրա 100 մարկ, Փարիզի վրա 100 ֆրանկ, Ոսկի, Մարտային կուպոններ, Արծաթ, Բորային դիակոնտ.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes items like 4% պետական ընտա, 5% ոսկեայ ընտա 1884 թ, Կերթին 5% առաջին փոխառութ, Գրաւ. թղթ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՅՏՆՈՒՄ Է

ԳԱՆՁԱԿ «Контра Представ. Торгов.-промышл. домов»: Չեր առաջարկութիւնը, որով խնդրում էք թողտուութիւն «Մշակի» բաժանորդագրութիւն ընդունելու ձեր գրասենեակում, կատարել չենք կարող:

Խմբագիր՝ ԱԼԷԿՍԱՆԴՐ ՔԱՂԱՆԹԱՐ Հրատարակիչ՝ ԱՆԻՐԵՍԱ ԱՐԹՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎՐԱՅ ԱՋՆՈՒԱԿԱՆՆԵՐԻ ԹԱՅՏՐՈՒՄ Հինգշաբթի, սեպտեմբերի 21-ին, հայ դերասանական ընկերութիւնը կը ներկայացնէ

ԲԱՂԳԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐ

Կատակերգութիւն 3 արար., Յ. Պարոնեանի գրուածը քիչ փոխադր. պ.պ. Սարգսեան և Վրայր:

ՃԱՐԱՀԱՏԵԱԼ ԳԵՐԱՍԱՆ

Վճռվել 1 արար. թարգ. պ. Տէր-Գառնիանի Մանուկեան և Ե. Կ. Միլիբեան, Փառանձէի, պ.պ. Աբելեան, Տէր-Գառնիան, Վրայր, Արեւատեան, Աւետեան, Ստեփանեան, Մանուկեան, Հասան-Չալալեան և Անդրանիկ:

ՀՈՒՍԵՐԻՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՍԱԿԸ, ժամանակագրութեամբ, արժէ 60 կոպէկ:

ԵՐԿՐՈՒԹ ՏԵՍԱԿԸ, փոքրագիր, արժէ 30 կոպէ: Գումարով գնողին ղեղջ է լինում:

ԲԺՇԿԱՊԵՏ Վ. ԱՐԾՐՈՒՆԻ տեղափոխվել է Գոլովինի պրոսպեկտ, № 28, տուն Աղամեան:

Երեկաների, ներքին և կոկորդի հիւանդութիւններ. երեկոյեան 5-7 ժամը:

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻ ՈՐ ՀԻՒՆԳԱՆՈՑ Բ. ՆՈՒԱՍԱՐԳԵԱՆԻ (կուկիա, Վօրոնցովի արձանի հանդէպ) Հիւանդներին ընդունում են ամէն օր, բացի կիրակի օրերից:

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻ ՈՐ ՀԻՒՆԳԱՆՈՑ Բ. Ա. ՆԱՌԱՍԱՐԳԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութեան, սիֆիլիս և վնասակա հիւանդութիւններ:

Գ. Գ. ՉԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին և ներգրային:

Կին-բժիշկ Ա. Ի. ՍՕՐՈՎԻՆԱ-ՇՉԵՐԻՆԻՆԱ—10—11 ժ. կանանց և ներքին:

Ի. Յ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻՉ—12—1 ժ. ականջի, կոկորդի քթի և կրծքի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—11/2 ժ. ներքին և երեսայց:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐ՝ ՊՐՕՍԱՍԵՎԻՉ—5—6 ժ. երեքշ. հինգշ. և շաբաթ:

Ա. Գ. ԳՈՐԿՈ—6—7 ժ. Սիֆիլիսի, մէղի և սեռական օրգանների հ. ներքին և մարմի:

Բ. Ա. ՆԱՌԱՍԱՐԳԵԱՆ—7—7 1/2 ժ. Ա. Գ. ԳՈՐԿՈ քեմիական և խոշորացուցական հետազոտութիւններ է անում մէղի, խլի, արեան, կաթի և այլն:

Վճար 50 կ.: Համախորհրդի (կօսվում) և օպերացիայի համար առանձին: Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝ Բժշկապետ ՆԱՌԱՍԱՐԳԵԱՆ:

ԵՐԵՍԻ ՊՈՒԴՐ

մաքուր բրնձէ, մալիսեան ծաղիկ հոտ տուած .ՈՒԴՐ ԴԷ ԲՕԶ

վիամուտով, որ փոխարինում է «Վերտին» սուպրային, երեք դոնի:

ՊՈՒԴՐ ՄԱՋՆԵՐԻ

ՀԱՄԱՐ

ՍՊԻՏԱԿ և BLONDE բոլորը լաւագոյն տեսակի

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՕԼԵՐ ԵՒ ԸՆԿ. ՄՕՍԿՎԱՑՈՒՄ ԳՈՐԾԱՐԱՆՈՒՄ

Ծախվում է ԱՄԵՆ ՏԵՂ, ԲՈՂՈՐ նշանաւոր առևտրականների մօտ: (№ 91) 2—2

Ա Ջ Դ

Իմ երկու մօրեղբայրներս՝ ԵՂԻՍԱՅ և ՅՈՎԱԿԻ ԽՈՐՈՒՎՆԱՆ մակնաւումը, որոնք երկար ատեն մեկնած ըլլալով հայրենիքէն, չը նայած շատ մը ջանքերուն, ցարդ ԱՆՅԱՅՑ մնացած են, թող հաճեն իրենց որոշ հասցէները լսելի հետեւեալ հասցէին. Америка, 4 Box Place Lynn Mass. U. S. America, կարապետ Ս. Եղարեան (№ 106) 3—3

Բ Ժ Շ Կ Ա Պ Ե Տ

Ե. Ս. ՖՐԱՆՑԻՈՒՍ

տեղափոխվեց վերամիսովսկայա փողոցը տ. № 14. Բարագային Դոնայի հանդէպ: ԱՎԱՆՁԻ, ԲԹԻ և ԿՈՎՈՐԻ հիւանդութիւններ ունեցող հիւանդներ ընդունելութիւնը տեղի է ունենում 5—7 ժամ երեկոյեան: (№ 106) 3—20

ԱՆԻՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱՌՈՒՂՈՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երկաթուղու կարիքների համար պահանջվում է պատրաստել փայտեղէն նիւթեր և հասցնել այդ նիւթերը 1896 թվին, այն է՝

- 1) կաշնու շաւրներ գլխաւոր գծի համար—120,000 հատ.
2) Նոյնը եղնափայտի, կարագայի և թեղօշի—435,000.
3) Նոյնը կաշնու՝ Չիատուրեան ճիւղի համար—40,000.
4) կաշնուների և եղնափայտի աղիւսածն տաշիղներ—400 կոմպլէկտ.
5) Նոյնը Չիատուրի ճիւղի համար—40
6) Աղիւսածն տաշիղներ սալայատակներ, եղնափայտից—4280 հատ
7) Չանաղան աղիւսածն տաշիղներ, եղնափայտից—10,000
8) Տախտակներ եղնափայտի տեսակներից—80,000 կուբ. ֆ.
9) Նոյնը կաշնու—4000
10) եղնափայտի զերաններ— 150,000
11) փայտեղէն—1000 հատ
12) Գերաններ կաշնուց —60,000 կուբ. ֆ.
13) Տիւղեղ և լաստերի ծաւերի զերաններ (կարելի է փոխարինել դրանց աղիւսածն տաշիղներով և սախտակներով)—95,000 կուբ. ֆ.
14) Հեռագրական վերադիրներ կաշնու փայտից—1000 հատ
15) Չանաղան տեսակի փայտ—2500 կուբ. ֆ.

Այն անձինք, որոնք ցանկանում են հայթայթել այդ փայտեղէն նիւթերը, հրաւիրվում են տալու իրանց յայտարարութիւնները երկաթուղու վարչութեանը (Թիֆլիս, 9, սեփական) փայտերի համար՝ հոկտեմբերի 12-ին, շինութեան փայտի համար՝ հոկտեմբերի 18-ին և շաւրների, փոխադրվող և սալայատակային փայտեղէն տաշիղների համար՝ հոկտեմբերի 20-ին սոյն տարվայ, ոչ ոչ ցեփող 12 ժամից, և մտնել միաժամանակ երկաթուղու վարչութեան կասսան գրաւական թղթադրամներով կամ պետական արժէթիւղերով այն գնահատութեամբ, որ հաստատել է Ֆինանսների Մինիստրը, առաջարկվող կապի զուտարի 10% ը չափով: Յայտարարութեան հետ պէտք է կցված լինի վարչութեան կասսայի անդորրագիրը՝ գրաւական տալու մասին, կամ թէ պատասխան անդորրագիրը երկաթուղու վարչութեանը պատասխան անդորրագրով մտնի:

Կապի պայմանները և նիւթերի ցուցակը կարելի է ստանալ Մատերիալնայա Արուժայի գրասենեակում ամէն օր, առաւօտեան 10 ժամից մինչև 2 ժամը կէսօրից յետոյ, բացի սոն օրերից: Օտարաքաղաքացիք, ժամանակ չաճելու համար, պահանջում են պայմանները հեռագրով (Телефонъ, Закавказская, Материальная): Երկաթուղու վարչութեան ընդհանուր Ատենի որոշումը պէտք է հաստատվի պետական երկաթուղիների վարչութիւնից: (№ 103) 2—3

ԿՐԱԿԻ ԴԷՄ ՓՈԽԱԳԱՐՉ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ապահովագրում է ամեն տեսակ շինութիւններ Թիֆլիս քաղաքի մէջ

ՏԵԼԵՖՈՆ ՆՅ 288

Վարչութիւնը գտնվում է քաղաքային տանը, Երևանեան հրապարակի վրա, և բաց է առաւօտեան 9 ժամից մինչև 2 1/2-ը կէս օրից յետոյ: Մուտքը վէճիվամիտովսկայա փողոցից, քաղաքային դռանի պողէղով: (№ 90) 5—20

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

ՏԱՍԵՉՈՐՍԵՐՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԻ

Առևտրական կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական առևտրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել գործնական շանապարհով հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողները ստանում են ատտեստատներ: Աւանդի առարկայք արանք են՝ 1) Առևտրական հետեւութիւն, 2) Առևտրական թուարանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարսկ, կրկնակի և բանկարանի), 4) Թուարանութիւն համրիշի վրա, 5) Առևտրական թղթակցութիւն, 6) Առևտրական և մուրհաբի կանոնադրութիւն և 7) գեղագրութիւն, վատ ձեռքի ուղղորդ:

Ուսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 15-ից: Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից: ամենայն օր, առաւօտեան 10-ից մինչև 11-ը, և երեկոյեան 4-ից մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնողի բնակարանում, Սոյոլսում, Ալեքսանդր ֆրիդմանովի տանը, № 9, Սերգիևիկայա և Նագորնայա փողոցների անկիւնում: Ծրագիրը և կանոնները կարելի է ստանալ ձրիապէս եղբ. Մովսիսովների բանկային գրասենեակում և կուրսեր հիմնողի բնակարանում: Օտարաքաղաքացիք դիմում են՝ Тифлисъ, С. П. Мануэлянцу

(ա. ա.) № 62 19—25